

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Факультет харчових технологій готельно-ресторанного та туристичного бізнесу
Кафедра туристичного та готельного бізнесу

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Сімейного права»
на 2020-2021 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	2 курс, 3 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Право»
Спеціальність	081 Право
Галузь знань	Правознавство
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Крилевець Марина Сергіївна
К.Ю.Н.
доцент кафедри правознавства

Контактний телефон	+38-099-922-77-79
Електронна адреса	marina_bryuhovetsk@meta.ua
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Метою вивчення навчальної дисципліни «Сімейне право» є необхідність у формуванні у студентів знань про правове регулювання сімейних відносин та основних навичок практичного застосування норм сімейного законодавства.
Тривалість	3 кредити ЕКТС/90 годин (лекції 4 год., практичні заняття 4 год., самостійна робота 82 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та семінари з використанням мультимедійних презентацій, демонстрація, обговорення, аналіз конкретних ситуацій, дискусія, дебати, аналіз конкретних ситуацій, складання документів.
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: залік (ПМК)
Базові знання	Студенти, які вивчають Сімейне право, повинні знати предмет, метод, функції та принципи сімейного права; історію розвитку сімейного законодавства та загальну систему джерел сучасного сімейного права; актуальні зміни в сімейному законодавстві; суть та місце сімейного права у системі права; сутність сімейних правових категорій та основних інститутів сімейного права; поняття, зміст та види сімейних відносин, юридичні факти як підстави їх виникнення; особливості правового регулювання окремих видів сімейних відносин; способи захисту сімейних прав та законних інтересів; основні положення про міжнародне регулювання сімейних правовідносин. Студенти повинні уміти

	орієнтуватися у системі сімейного законодавства та судовій практиці у сімейних справах; використовувати нормативно-правові акти при вирішенні практичних завдань; правильно тлумачити та застосовувати норми сімейного права у сфері сімейно-правових відносин.
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
Загальні компетентності		
1.	здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК 2);	здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання (ПРН 2);
2.	знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 3);	формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми (ПРН 4);
3.	здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК 11);	самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій (ПРН 9);
4.	здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми (ЗК12).	пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (ПРН 20).
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності		
6.	повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи (СК 3);	давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю (ПРН 5);
7.	здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти (СК 11);	використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин (ПРН 8);
8.	здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції (СК 12);	самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій (ПРН 9);
9.	здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації (СК 14);	пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту (ПРН 13);

№ з/п	Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
10.	здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення (СК 16);	готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях (ПРН 22);
11.	здатність усвідомлювати особливості правового регулювання окремих видів сімейних відносин;	здійснювати особистий професійний розвиток у різних сферах сімейних правовідносин;
12.	здатність розуміти способи захисту сімейних прав та законних інтересів.	професійно відстоювати та захищати інтереси клієнтів у різних правових ситуаціях у судах сфери сімейного права.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Тема 1. Поняття сімейного права та його джерела.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.	Провести порівняльно-правий аналіз сімейного та цивільного права. Підготувати доповідь. Звернутися до основної та додаткової навчально-методичної літератури, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів: Сімейне право України: підручник/за ред. А. О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с.
Тема 2. Сімейні правовідносини.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.	Звернутися до основної та додаткової навчально-методичної літератури, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів: Чурпіта Г. В. Співвідношення способів судового захисту сімейних і цивільних прав та інтересів. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2015. № 34. Т. 1. С. 125-128. Підготувати реферат на тему «Способи та форми захисту сімейних прав».
Тема 3. Поняття шлюбу. Укладення шлюбу.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.	Підготувати тези на теми: «Укладення шлюбу з іноземним елементом», «Юридичне значення релігійних шлюбів у сімейному праві» «Основні умови вступу у шлюб»
Тема 4. Особисті немайнові правовідносини подружжя.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи;	Здійснити порівняння особистих немайнових прав подружжя, які передбачені Кодексом про шлюб і сім'ю 1969 р. та Сімейним кодексом України 2002 р. Сімейний кодекс України від

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
	тестування.	10.01.2002 року № 2947-III / Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21–22. Ст. 135.
Тема 5. Майнові правовідносини подружжя. Шлюбний договір.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.	Підготувати проекти шлюбного договору, за умов укладення до реєстрації шлюбу та після реєстрації шлюбу. Звернутися до основної та додаткової навчально-методичної літератури, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів: Дутко А. С. Поняття та правова природа шлюбного договору. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. 2016. № 837. С. 188-191.
Тема 6. Припинення шлюбу.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.	Підготувати доповідь на тему: «Юридичні наслідки встановлення режиму окремого проживання подружжя». Ознайомитись з додатковою літкературою: Слюсар Л. І. Розлучення в Україні в демографічному вимірі: минуле і сучасність. Демографія та соціальна економіка. 2014. № 2. С. 78-89.
Тема 7. Підстави виникнення правовідносин між батьками і дітьми. Визначення походження дітей.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.	Підготувати презентацію на теми: «Оспорювання батьківства», «Встановлення батьківства : міжнародний досвід», «Порядок встановлення походження дитини». Звернутися до основної та додаткової навчально-методичної літератури, а також бібліотечно-бібліографічних електронних ресурсів: Красицька Л. В. Проблеми здійснення та захисту особистих та майнових прав батьків і дітей : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03. Вінниця, 2015. 496 с.
Тема 8. Особисті правовідносини між батьками і дітьми. Позбавлення і обмеження батьківських прав.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.	Опрацювати з Єдиного державного реєстру судових рішень п'ять судових справ про позбавлення і обмеження батьківських прав.
Тема 9. Майнові правовідносини між батьками і дітьми. Аліментні зобов'язання батьків і дітей.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.	Підготувати проект позовної заяви про стягнення аліментів. Ознайомитись зі справою «Мала проти України» (Скарга 4436/07) : рішення Європейського Суду з прав людини від 17 лист. 2014 р. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/974_a23

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Тема 10. Особисті немайнові права і обов'язки та аліментні правовідносини інших членів сім'ї та родичів.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.	Скористатись Сімейним кодексом України від 10.01.2002 року № 2947-III / Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21–22. Ст. 135. (Редакція від 01.01.2021 р.) Письмово розкрити поняття: «інші члени сім'ї», «родич», «свояцтво», «аліментне зобов'язання», «утримання».
Тема 11. Усиновлення. Інші форми влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування: опіка та піклування, патронат.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування.	Скласти порівняльну таблицю інших форм влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Визначити спільні та відмінні риси опікуна та піклувальника.
Тема 12. Правове регулювання сімейних відносин за участю іноземців та осіб без громадянства.	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота.	Ознайомитись із Законом України «Про міжнародне приватне право». Відомості Верховної Ради України. 2005. № 32, ст.422

Інформаційні джерела

Нормативно-правові акти:

- Деякі питання здійснення патронату над дитиною : постан. Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 р. № 148. Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/148-2017-%D0%BF#n101>.
- Конвенція про міжнародне стягнення аліментів на дітей та інших видів сімейного утримання Урядовий кур'єр. 2013. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_112/stru#Stru.
- Конвенція про права дитини / Організація Об'єднаних Націй. 2011. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_021/stru#Stru.
- Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 245к/96-ВР із змінами, внесеними згідно Закону України № 1401-VIII від 02.06. 2016 року // Відомості Верховної Ради України. 2016. № 28. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.
- Про ведення банку даних про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, і сім'ї потенційних усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів: Наказ Міністерства соціальної політики України від 28.12.2015 № 380/28510 / Офіційний вісник України. 2016. № 27. Ст. 1076.
- Про внесення змін до Сімейного кодексу України щодо невідворотності обов'язку утримувати дитину особами, які позбавлені батьківських прав: Закон України від 17.05.2016 року № 1370-VIII. 2016. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/T161370?an=1>
- Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення захисту права дитини на належне утримання шляхом вдосконалення порядку стягнення аліментів: Закон України від 17.05.2017 року № 25 /Відомості Верховної Ради. 2017. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2037-19>
- Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення економічних передумов для посилення захисту права дитини на належне утримання. 2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2475-19>

9. Про внесення зміни до статті 19 Сімейного кодексу України щодо забезпечення дотримання житлових прав дитини. 2017. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2038-19#n2>.

10. Про державну реєстрацію актів цивільного стану: Закон України від 01.01.2017 року / Відомості Верховної Ради України. 2017. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2398-17>.

11. Про застосування судами деяких норм Кодексу про шлюб та сім'ю України від 12.06.1998 року / Постанова Пленуму Верховного Суду України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0016700-98>

12. Про затвердження Інструкції про виконання в Україні Конвенції про стягнення аліментів за кордоном від 24.02.2015 року / Наказ Міністерства юстиції України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1390-06/stru#Stru>.

13. Про затвердження Інструкції про порядок реєстрації актів громадянського стану в дипломатичних представництвах та консульських установах України: Наказ Міністерства юстиції України, Міністерства закордонних справ України від 23.05.2001 року № 32/5/101 / Офіційний вісник України. 2001. № 24. Ст. 77.

14. Про затвердження Переліку захворювань, які дають право на усиновлення хворих дітей без дотримання строків перебування на обліку в центральному органі виконавчої влади, до повноважень якого належать питання усиновлення та захисту прав дітей, а також до досягнення дитиною п'яти років: Наказ Міністерства охорони здоров'я від 16.03.2012 року № 19 / Офіційний вісник України. 2012. № 19. Ст. 189.

15. Про затвердження Порядку здійснення добровільного медичного обстеження осіб, які подали заяву про реєстрацію шлюбу: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.11.2002 року № 1740 / Урядовий кур'єр. 2002. № 221. ст.112.

16. Про затвердження Правил реєстрації актів громадянського стану в Україні: Наказ Міністерства юстиції від 18.10.2000 року № 52/5 / Офіційний вісник України. 2000. № 42. ст. 205 (Редакція від 17.10.2017)

17. Про перелік видів добровільного медичного обстеження осіб, які подали заяву про реєстрацію шлюбу: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 20.12.2002 року № 480 / Офіційний вісник України. 2003. № 4. Ст. 635.

18. Про практику застосування судами законодавства при розгляді справ про право на шлюб, розірвання шлюбу, визнання його недійсним та поділ спільного майна подружжя від 21.12.2007 № 11 / Постанова Пленуму Верховного Суду України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0011700-07>

19. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення економічних передумов для посилення захисту права дитини на належне утримання : Закон України від 3 лип. 2018 р. № 2475-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2018. № 36. Ст. 272.

20. Про судову практику в справах про встановлення фактів, що мають юридичне значення від 31.03.1995 № 5 / Постанова Пленуму Верховного Суду України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-95>

21. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року № 2947-III / Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21–22. Ст. 135. (Редакція від 01.09.2020 р.)

22. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV. Відомості Верховної Ради України. 2005. № 52. Ст. 561

23. Про затвердження Порядку застосування допоміжних репродуктивних технологій в Україні : наказ Міністерства охорони здоров'я України від 09.09.2013 № 787. БД «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1697-13>

24. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.01.2018. Відомості Верховної Ради. 2018. № 5. ст.35 (редакція від 01.01.2021)

Основні рекомендовані джерела інформації:

25. Булеца С. Б. Сімейне право : підручник / за заг. ред. В. А. Кройтора та В. Ю. Євко; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Х. : ХНУВС, 2016. 512 с.

26. Сімейне право України [Текст] : підручник / за заг. ред. Т. В. Боднар, О. В. Дзера. 2-ге вид., стер. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 520 с.

27. Сімейне право України : підручник / за заг. ред. Т. В. Боднар, О. В. Дзера. К. : Юрінком Інтер, 2016. 520 с.

28. Сімейне право України : підручник / С. Б. Булеца, В. В. Заборовський, В. Г. Фазикош К. : Знання, 2015. 375 с.

29. Сімейне право України: підруч. 4-те вид., переробл. і допов. / Л. М. Баранова, В. І. Борисова, І. В. Жилінкова та ін.; за заг. ред. В. І. Борисової та І. В. Жилінкової. К.: Право, 2012. 322 с.

30. Сімейне право України: підручник/за ред. А. О. Дутко. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2018. 480 с.

Додаткові рекомендовані джерела інформації:

31. Білик О.О. Інститут окремого проживання подружжя в сімейному праві: порівняльно-правовий аспект: монографія. Київ : Знання України, 2017. 259 с.

32. Біленко М. Підстави набуття права спільної сумісної власності подружжя. Юридична Україна. 2014. № 4. С. 65-71.

33. Борисова, В. І. Аліментні зобов'язання членів сім'ї в сімейному праві України: проблемні питання теорії та практики / Валентина Іванівна Борисова, Лариса Василівна Красицька // Вісник Національної академії правових наук України. 2020. Т. 27, № 3. С. 28-47.

34. Гірник І. Права та обов'язки подружжя на розпорядження майном, що є об'єктом права спільної сумісної власності. Молодь і ринок. 2017. № 1. С. 155-158.

35. Гнатів О. Усиновлення іноземцями дітей-сиріт з України: нормативно-правовий аспект. Актуальні проблеми правознавства. 2016. Вип. 2. С. 99-102.

36. Гресь Н. М. Окремі аспекти відповідальності за невиконання батьками аліментних зобов'язань. Приватне та публічне право. 2017. № 1. С. 9–13

37. Дутко А. С. Поняття та правова природа шлюбного договору. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. 2016. № 837. С. 188-191.

38. Дмитрук І. М. Основи цивільного та сімейного права України: навч.-метод. посіб; Миколаїв. нац. ун-т ім. В.О.Сухомлинського. Миколаїв : Гельветика, 2019. С. 155

39. Гриняк О. Б. Право спільної власності подружжя на житло за законодавством України : монографія. К. : НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України, 2017. 220 с.

40. Завальна Ж. В., Розгон О. В. Договірне регулювання відносин організації державної реєстрації шлюбу за 24 години. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 3. С. 19–22. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2017/3/5.pdf>.

41. Евко В.Ю. Застосування презумпції спільності майна подружжя у судовій практиці. Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 2. С. 75–78.

42. Красицька Л. В. Проблеми здійснення та захисту особистих та майнових прав батьків і дітей : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03. Вінниця, 2015. 496 с.

43. Лешанич Л. В.Правова природа припинення договору про патронат. Часопис цивілістики. 2015. Вип. 18. С. 73-76.

44. Липець Л. В.Шлюбний договір в Україні і в світі: порівняльні аспекти шлюбного і трудового договорів, а також шлюбних договорів в Україні і в США. Юридична наука. 2015. № 8. С. 27-41.

45. Маріц Д. О., Карпенко І. В. Договір про патронат. Часопис Київського університету права. 2014. № 4. С. 140-143.

46.Маковецька, В. В. Поняття права на захист права на належне батьківське виховання: цивільно-правовий контекст / В. В. Маковецька // Держава та регіони. Серія: Право. 2019. № 1 (63). С. 50-54.

47. Михальнюк О.Договір подружжя про надання утримання. Юридична Україна.2015. № 2.С. 19-25.

48. Негода, О. А. Захист майнових прав малолітніх та неповнолітніх осіб: цивільно-правовий аспект : дис. ... д-ра філос.: 081, 08; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2020. 278 с.

49. Нікітюк О. М. Охорона та захист права спільної власності подружжя у цивілістичному процесі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2017. 20 с.

50. Овчатова-Редько А.О. Майнові правовідносини жінки та чоловіка, які перебувають у фактичному шлюбі, за законодавством України: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03. О., 2009. 19 с.

51. Пономарьов А. С. Значення та правова природа шлюбного договору. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2014. № 12. С. 92-97.
52. Порядок, розмір стягнення аліментів на утримання дитини та доходи, які враховуються (не враховуються) при визначенні розміру аліментів. Бюлетень Міністерства юстиції України. 2015. № 5. С. 45-53.
53. Простибоженко О. С. Способи поділу спільного майна подружжя: погляд на правозастосовну практику. Часопис кримінального і цивільного судочинства. 2017. № 1. С. 147–155
54. Розгон О. В. Договори у сімейному праві України: монографія. К.: Ін Юре, 2018. 301с.
55. Сафончик О. І. Шлюбні правовідносини в Україні: проблеми теорії і практики : монографія; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.". Одеса : Фенікс, 2018. 375
56. Сімейна політика в Україні: проблеми і перспективи розвитку: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (04 квітня 2018 р., м. Київ) / [Ред. кол. І. Г. Губеладзе та ін.] К., 2018. 188 с.
57. Слома В. Позбавлення батьківських прав за законодавством України. Актуальні проблеми правознавства. 2016. Вип. 4. С. 78-80.
58. Слюсар Л. І. Розлучення в Україні в демографічному вимірі: минуле і сучасність. Демографія та соціальна економіка. 2014. № 2. С. 78-89.
59. Справа «Мала проти України» (Скарга 4436/07) : рішення Європейського Суду з прав людини від 17 лист. 2014 р. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/974_a23
60. Справа «Гарнага проти України» (Скарга 20390/07): рішення Європейського Суду з прав людини від 16 трав 2013 р. Верховна рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_960#top
61. Судова практика у справах про усиновлення / Вісник Верховного Суду України. 2012. № 9. С. 15-23
62. Труба В. І. Проблемні питання правових підстав позбавлення батьківських прав. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. 2014. Вип. 12 (2). С. 4-7.
63. Ткачук О. Сімейний кодекс України: постатейний покажчик правових позицій Верховного Суду - Великої Палати та Касаційного цивільного суду (практика 2018 року). Харків : Право, 2019. 252 с.
64. Ханович Є. Правове регулювання аліментних зобов'язань бітьків по утриманню дітей: дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 12.00.03 / НАВС. К., 2019. 229 с.
65. Хобор Р. Б. Шлюбний договір як регулятор майнових відносин подружжя: монографія. Тернопіль : Підручники і посібники, 2017. 239 с.
66. Чеховська І. В. Сурогатне материнство: теоретико-правові підходи до розуміння. Міжнародний юридичний вісник Університету ДФС України. 2017. № 6. С. 58–65.
67. Чурпіта Г. В. Співвідношення способів судового захисту сімейних і цивільних прав та інтересів. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2015. № 34. Т. 1. С. 125-128.
68. Юнін О. С. Стягнення заборгованості по аліментах та притягнення боржника до відповідальності за невиконання аліментних обов'язків: проблеми теорії і практики. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2017. № 1. С. 132–139.

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4): відвідування занять (8 балів); захист домашнього завдання (8 балів); обговорення матеріалу занять (4 бали); виконання навчальних завдань (8 балів); завдання самостійної роботи (8 балів); тестування (4 бали); поточна модульна робота (10 балів)	50
Модуль 2 (теми 5-8): відвідування занять (8 балів); захист домашнього завдання (8 балів); обговорення матеріалу занять (4 бали); виконання навчальних завдань (8 балів); завдання самостійної роботи (8 балів); тестування (4 бали); поточна модульна робота (10 балів)	50
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни